

въ Врачанска околия, а после въ окръга и хвърлят първите семена на широка лична и обществена просвѣта, като грижливо се систематизира както материалътъ, така и дейтелността на новата просвѣта въ селото.

*

Пишущиятъ тия редове бѣ щастливъ да попадне въ първата група лектори, които трѣбваше да заематъ и първата трибуна — тая на читалището въ с. Девене. И нека побързамъ да го кажа, че това, което видѣхъ, далече надминава всичко, което очаквахъ.

Ние не сме достатъчно добре познавали нашето село. За него сме разсждавали по това, което ни е дало то изъ подъ прилупената партийна килия, където язвата на партизанщината е дала толкова разочарования. Селото — това хубаво наше село, селянинътъ — тоя хубавъ нашъ българинъ, може да е, па и е...не добъръ партизанинъ отъ гледище на идейна партийностъ, но е великолепенъ радетель за просвѣта.

Той жадува за слово, което не познава пжтищата на Лукавия, по които минава, въ парадно настроение, личното и партийно лицепрятие.

Той иска знание чисто, свето, което направо да му говори като молитва и на ума и на сърдцето. Рѣдко съмъ се оплаквалъ отъ слабостъ да предамъ впечатления си отъ нѣщо, което остава дълбока бразда въ мене. Сега се оплаквамъ. **Това, което видѣхъ, това което приживѣхъ, стои надъ моитѣ сили.**

Набелязвамъ накратко само.

На 17. т. м. групата лектори пристигнахме въ с. Девене, посрещнати отъ първенцитѣ на селото, начело съ кмета, свещеника, председателя на читалището г. Ив. Поповъ.

Каква непринудена радостъ, какво мило гостопримство, лишено отъ досадната официалностъ, отъ парфюмната фраза, отъ поржчанитѣ възклицания. Следъ една братска трапеза отдѣлихме се на почивка. На сутринята — 18. т. м. глашатаятъ викаше отъ мегданъ на мегданъ — „ей, селяни, дошли сж хора отъ Враца да приказватъ за наука. Всички да дойдете на събра-
ние“. Около него се трупаха мъже, жени, деца, и една върволица се образува за училището. Пристигнахме. Салонътъ, коридоритѣ се пълнѣха съ народъ. На часа 9¹/₂ ние, лекторитѣ, трѣбваше съ мъжа да си пробиваме пжтъ до катедрата. И ето, на часа 10 председателътъ на читалището г. Иванъ Поповъ поема слово. Думитѣ му сж пламени, отмѣрени. Той говори за новата просвѣта въ селата — открива лекциитѣ. Всичко е притаило джхъ. Следъ него г. Ив. Панайотовъ, адвокатъ, членъ на читалищния